

Vida de Sant Gregori

“Finalment, el papa sant reconeix qui és la dama que es confessa i exclama: “Oh dolça mare meua, germana i esposa. Oh amiga meua. El diable pensava portar-nos a l’infern, però la potència divina ho ha impedit”. Insuperable. Llavors li construeix un monestir on ella serà abadessa, viuen feliços, i al poc de temps tots dos són cridats al paradís.”

La història és llarga, però mirarem de fer-la curta. Comença que són dos germans orfes, fills de rei, on el germà estima la germana més enllà de les convencions fraternals “i, com a conseqüència, ella queda en estat més que interessant i esdevé mare d’un nin de bellesa més que excepcional”. El germà se’n va a Terra Santa a expiar el seu pecat, i mor com a bon croat. La germana, ara reina, decideix “no fer batejar el fruit sacríleg del seu ventre”, i el fica en una bóta, amb una placa que explica el seu origen, i plata i or per l’eventual criança. Com és habitual en aquestes històries, la bóta és llançada a la mar, navega, i va a parar en un monestir famós on l’abat educarà el nen fill del prodigi o de l’amor. “Mentrestant la mare pecadora es nega, a desgrat de tot el reialme, a prendre marit”, perquè es considera impura i perquè guarda íntima fidelitat al germà mort. “Un poderós estranger li demana la mà, que ella li nega, i l’home, enfellonit, li envaeix el reialme”, i l’ocupa sencer excepte una plaça forta on s’ha recollit la reina. Llavors el fill, que pensava anar a visitar el Sant Sepulcre, va a parar a la ciutat de la mare assetjada (que “el contempla de cap a peus però no el reconeix”), i com era d’esperar es posa al seu servei, derrota el duc ferotge, allibera el país i es casa amb la reina amb alegria i aplaudiment general, “i així, impensadament, s’acumula atrocitat sobre atrocitat quan el fill incestuós es fica al llit nupcial”, etcètera.

Un detall líric és quan ella descobreix amb qui viu en tendre amor matrimonial i li diu: “Oh, dolç fill meu, tu ets el meu únic infant, ets el meu espòs i el meu senyor, ets fill meu i del meu germà, dolç fill meu, i tu, Déu, per què m’has deixat nèixer?”. Resulta que la reina havia trobat la placa que ella mateixa posà en l’equipatge del fill-marit, i ja poden pensar com es va quedar d’espantada, “per bé que, lloat siga Déu, no li havia donat encara un fill, que fóra germà seu i nét del seu propi germà”, cosa que hauria complicat de manera excessiva l’embolic familiar. I de passada hauria deixat Èdip i el doctor Freud considerablement perplexos. Ara, però, és el fill qui, en saber com anava la història, decideix fer, descalç, un imprecís viatge de penitència. Pel camí para a casa d’un pescador que “en la delicadesa dels seus membres” reconeix que el vi-

sitant és persona distingida, i li fa veure que allò que més li convé no és rodar pel món, ni buscar un psicoanalista, sinó una illa deserta, i una mica de calma. De manera que el condueix amb la seua barca setze llegües mar endins, a un penyal batut per les ones, i allí, després de fer-se engrillonar els peus i llançar la clau dels grillons a l’aigua, “hi roman disset anys de penitència, al cap dels quals és exaltat per un acte de gràcia prodigiós, que tantmateix no el sorprèn gaire, pel que sembla”.

El cas és que a Roma, en el moment d’expirar el papa regnant, baixa una veu del cel que diu: “Cerqueu l’home de Déu Gregori, i nomeneu-lo vicari meu!”. Dit i fet. Corren missatgers a buscar el futur papa, i un d’ells, inevitablement, s’allotja a casa del pescador del conte. El qual pescador trau de la mar un peix que porta una clau al ventre, i llavors transporta els enviats vaticans a l’illot del penitent. “Oh, Gregori”, li criden (l’home, en efecte, es deia Gregori), “davalla de la roca i vine amb nosaltres, perquè la voluntat de Déu és que sigues nomenat vicari seu en la terra”. O.K., contesta ell, si és així, ja em va bé, que es faça la voluntat del cel. “En arribar a Roma, les campanes no tenen espera i es posen a repicar soles, espontàniament, per anunciar que mai no hi havia hagut un papa tan piadós i tan savi”. La fama del prodigiós baró arriba fins a la mare, la qual es posa en camí cap a Roma per tal de confessar-se amb el sant pare, l’únic que podria perdonar els seus pecats. Finalment, el papa sant reconeix qui és la dama que es confessa i exclama: “Oh dolça mare meua, germana i esposa. Oh amiga meua. El diable pensava portar-nos a l’infern, però la potència divina ho ha impedit”. Insuperable. Llavors li construeix un monestir on ella serà abadessa, viuen feliços, i al poc de temps tots dos són cridats al paradís. Aquesta història, treta d’unes *Gesta* medievals alemanyes, l’explica Thomas Mann en *El doctor Faustus*, d’on jo l’he copiada quasi literalment (traducció de Joan Fontcuberta, Edicions 62). Per què apareix així, de sobte i amb torbadora precisió, en una novel·la tan rigorosa i metafísica? Ni idea. I per què pensem tan sovint que la fantasia impossible, el recargolament, les històries retorçudes i escabroses, etc., són un artifici propi dels temps contemporanis? Per falta de llegir els clàssics, les vides dels sants i els llibres de cavalleries. Per ignorància.